

SEWERYN GOŁOWIN

Niektóre nowe dla Gór Opawskich gatunki roślin kwiatowych — Einige für das Gebiet von Góry Opawskie (Polnische Ostsudeten) neue Blütenpflanzenarten

Wpłynęło 6. V. 1959

Stosunkowo liczne publikacje, traktujące o roślinności Śląska, są powodem, dla którego wyciąga się często zbyt pochopny i niesłuszny wniosek, że zarówno flora, jak i rozmieszczenie gatunków na tym terenie są bardzo dobrze poznane. Bliższe i dokładniejsze badania obalają jednak na ogół to mniemanie. Za przykład może służyć prowadzona ostatnio w Zakładzie Systematyki i Morfologii Roślin Uniwersytetu Wrocławskiego praca nad roślinnością Gór Opawskich, w trakcie której stwierdzono występowanie 162 gatunków, nie cytowanych w literaturze dla tego terenu. Z roślin tych podaję tu kilka gatunków, najbardziej interesujących i rzadkich na Śląsku, a nawet w Polsce, względnie niedawno wyodrębnionych, uważając, że podanie nowych stanowisk przyczyni się do lepszego poznania ich rozmieszczenia.

Rubus rhombifolius Weihe — Gatunek ten występuje w Polsce jedynie w lasach Śląska i Poznańskiego, gdzie osiąga północno-wschodni kres swego zasięgu. Ze Śląska podawany był dotychczas z 10 stanowisk w okolicach Oleśna, Kluczborka, Raciborza, Strzelc Opolskich, Jedliny (pow. Wałbrzych) i Bystrzycy Kłodzkiej. W Górach Opawskich jest gatunkiem rzadkim, rosnącym w lasach mieszanych na Górze Klasztornej koło Prudnika (300 m n.p.m.). Znaleziono ostatnio stanowisko jest pośrednim między wschodnimi, górnośląskimi, a zachodnimi, znanymi z Pogórza Wałbrzyskiego i Kotliny Kłodzkiej. Można przypuszczać, że przy dokładniejszych poszukiwaniach ilość stanowisk pośrednich wzrośnie.

Alchemilla pastoralis Bus. — Rośnie na zrębie granicznym na Górze Biskupiej (890 m n.p.m) oraz na słonecznych zboczach Góry Klasztornej koło Prudnika (około 300 m n.p.m.).

A. micans Bus. — Występuje razem z gatunkiem poprzednim na Górze Klasztornej koło Prudnika.

A. acutiloba Op. — Znaleziona w młodniku na wzgórzu koło kąpieliska w Pokrzywnej (około 400 m n.p.m), na zrębie granicznym na Górze Kłodnej (785 m n.p.m) i na szczycie Góry Biskupiej (890 m n.p.m).

A. glabra Neygenf. — Znalezione w lesie mieszanym na południowym stoku Góry Zamkowej (500 m npm).

Circaea alpina L. — Gatunek bardzo częsty po czeskiej stronie Gór Opawskich, z północnej ich strony dotąd nie był podawany, jakkolwiek rośnie w wąwozie Bystrego Potoku i na wschodnich zboczach Góry Biskupiej (na wysokości 600—800 m npm).

• *Gnaphalium norvegicum* Gunnerus. — Subalpejski gatunek, znany w Polsce z Sudetów i Karpat, częsty po południowej stronie Gór Opawskich. Po stronie polskiej znaleziony został jedynie na szczycie Góry Biskupiej (890 m npm).

Isolepis setacea (L.) R. Br. — Gatunek dość rzadki w południowej i zachodniej części niżu i w niższych partiach gór, osiagający w Polsce północną granicę zasięgu. Na terenie Gór Opawskich rośnie w północnej części Góry Zamkowej przy potoczkach, ściekających wzdłuż leśnych dróg z wyższych partii (około 450 m npm).

Carex nemorosa Rebentisch — Znalezione na zrębie granicznym na Górze Kłodnej (785 m npm).

C. pendula Huds. — Z terenu Śląska podawana była dotychczas z następujących stanowisk: południowa strona pasma Ślęzy (okolice Górki), Pogórze Wałbrzyskie (koło Jedliny), Kotlina Kłodzka (okolice Wilkanowa, Lewina i Radkowa) oraz Pogórze Izerskie (okolice Lubania). Nowo znalezione stanowisko jest dość obfite i znajduje się w północnej części Góry Zamkowej, w wilgotnej partii lasu mieszanego z przewagą buka.

Ponadto przytaczam szereg gatunków, nie podawanych dotąd z terenu Gór Opawskich (z wyjątkiem *Oxalis stricta*) i występujących tam na wysokościach większych, niż osiagają zazwyczaj ich stanowiska.

Erigeron canadensis L. — Zrąb między Górą Kłodną (wysokość 785 m npm) a Górą Biskupią (890 m npm) (Według Fieka 1881 do 450 m).

Viola arvensis Murr. — Zrąb graniczny na Górze Kłodnej, 785 m.

Senecio vulgaris L. — Zrąb graniczny na szczycie Góry Kłodnej, 785 m npm.

Sieglingia decumbens (L.) Lam. — Jak gatunek poprzedni.

Convolvulus arvensis L. — Na Górze Zamkowej, na wysokości 570 m, oraz pod szczytem Średniej Kopy w pasmie Gór Chrobrego, na wysokości 540 m.

Hypericum humifusum L. — Zrąb na szczycie Średniej Kopy w pasmie Gór Chrobrego, na wysokości 542 m (według Fieka 1881 do 350 m).

Impatiens parviflora DC. — Południowy stok Góry Zamkowej, na wysokości 530 m.

Oxalis stricta L. — W północnej części Góry Zamkowej, na wysokości 500 m.

Galium tricornis Stok. — W młodniku na wzgórzu koło kąpieliska w Pokrzywnej, około 420 m.

Anthemis ruthenica M. B. — Przy drodze w północnej części Góry Zamkowej, na wysokości około 400 m.

Z Zakładu Systematyki i Morfologii Roślin Uniwersytetu Wrocławskiego

LITERATURA

1. Fiek E. 1881. Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. Breslau.
2. Hegi G. Illustrierte Flora von Mittel-Europa. Bd. II, IV—2, V—1, V—2. München.
3. Krawiecowa A., Kuczyńska I., Gołowin S. msk. Flora Gór Opawskich.
4. Kuźniewski E. 1958. Notatki florystyczne ze Śląska Opolskiego. *Fragm. Florist. et Geobotan. Ann.* III. Pars 2. Kraków.
5. Pax F. 1915. Schlesiens Pflanzenwelt. Jena.
6. Schube T. 1903. Die Verbreitung der Gefäßpflanzen in Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. Breslau.
7. Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B. 1953. Rośliny polskie. Warszawa.
8. Szafer W., Pawłowski B. 1955. Flora polska. t. VII. Kraków.

ZUSAMMENFASSUNG

Es werden Fundorte von 11 Arten neuer für Góry Opawskie Blütenpflanzen, sowie neue Höhenangaben für 10 weitere Arten aus diesem Gebiete angegeben.

Lehrstuhl f. Systematik u. Morphologie d. Pflanzen, Universität in Wrocław